

Delavec zhaljavsak d. ug. pe-
let z latumom narlednjeg
dne. — Naročnina za celo
leto K 32.—, za pol leta
K 16.—, za četrt leta K 8.—
Posamezna številka 80 vin
naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.

Pošiljkatve na uredništvo in
upravnništvo

Ljubljana, Šel-nburgova
ulica šte. 6. II. nadstr.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopis. — Za vračajo. —
luserati. — Paračunavajo,
milimeter. — Stica in si-
cer pri. — Ratni objavi
po eno kruno, pri trikrat-
ni po 95 vinarja, pri šest-
kratni po 90 vin., pri celo
letnih objavah po 85 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mmvrtica
K 1.— Reklam. so poš-
tine proste. — Ne frankira-
na pisma se ne sprejemajo

Naši nasprotniki.

„Delavskih“ strokovnih organizacij je že toliko, da delavec če v strokovni politiki ni podkovan sploh ne ve, katera je prava. Najhujše je pa dejstvo, da večina teh organizacij ne pridobiva člane na svoj program temveč s praznimi obljubami.

Kadar bo naše delavstvo že tako odgojeno, da bo vprašalo vsakega agitatorja, ki se bo pojavil, naj razloči namen in cilje njegove organizacije, takrat bo marsikatera pustolovščina onemogočena. Le na ta način bomo preprečili, da bi vsak kruhoborec, kateremu so prišli že povsod na sled, ustanavljal delavske organizacije, za svoj osebni dobiček, ali za molzno kravo katerekoli politične stranke.

Da bo naše delavstvo čim lažje spoznalo svoje prijatelje in sovražnike, smo se namenili napisati programe dosedaj obstoječih strokovnih organizacij.

Jugoslovanska strokovna zveza (J. S. Z.)

Ta organizacija ima za svoj temelj **katoliški solidarizem**. Ona hoče s pomočjo katoliških nauk doseči premirje med delom in kapitalom.

Priznavamo, da so nauki evangelja prav lepi, prepričani pa smo, da je kapitalistu njegov osebni dobiček mnogo ljubši, kot lepe pridige v cerkvi. Prepričani smo, da se pri kapitalizmu z lepimi besedami ničesar ne doseže, on odstopi delavcem le toliko ugodnosti, v kolikor se boji njihove moči. To bi bila ena napaka v tem programu.

Druga napaka pa je v tem, če ima recimo taka organizacija na kapitalista-katolika vsaj malo vpliva, pa ne more

vplivati niti najmanj na kapitalista druge vere, kakor na protestante, žide, mohamedance itd. Vsi vemo, da teh kapitalistov ni malo. Ravno tako je njeno delo brezuspešno pri kapitalistu-brezvercu, in teh je vsaj 70% odstotkov. To bi bilo v kratkem rečeno, kar se tiče razmerja organizacije do kapitalistov.

Z delavci pa stoji stvar še bolj šepavo. V organizaciji, ki stoji na ozkem programu posameznih ver ni mogoče združiti vsega delavstva, tudi večine ne. Delavci so ravnotako razdeljeni po verskem prepričanju na razne sekte, ki se med seboj izključujejo. Ona organizacija, ki ne združi na svoj program vsaj večine delavcev v posameznem podjetju, pod nobenim pogojem uspehov doseči ne more. Kar bi bilo k temu programu še pripomniti je to, da bi bil program (če bi bilo v njem vse pošteno mišljeno) sicer prav lep, dasiravno je neizvedljiv. Pripomniti je pa še treba, da te organizacije zasledujejo v glavnem le cilj utrditve in razširjenja vere. Ker med delavce v drugi obliki ne pridejo, se pa poslužujejo tega načina. Sem in tja nastopijo te organizacije tudi, če ravno le navidezno — ostro proti kapitalistom. To pa delajo le radi agitacije in ker se boje zgubiti člane, ki bi odšli tja, kjer se za delavstvo pač več stori.

Iste napake kakor J. S. Z. ima tudi **Narodno socijalna zveza (N. S. Z.)**

Ta nima za svoj program vere temveč narodnost. Sicer pa je o programu te organizacije prav težko govoriti, ker ga menda sploh nima. To kar tu navajamo smo posneli le iz govorov posameznih agitatorjev, ter iz raznih člankov v njihovem časopisju.

Oglejmo si torej to narodnost od vseh strani. Predvsem se lahko vsak dan na lastne oči prepričamo, da naprimer pri kapitalistih narodnost ne igra nobene vloge. Ne glede na narodnost bodisi Nemec ali Slovenec, Italijan ali karkoli, so se oni združili v svoji „Zvezi industrijev“, ki ima edini namen, čuvati njihove **razredno kapitalistične interese**. Že samo to dejstvo govori glasno, da je kapitalizem mednaroden. Kapitalizem ne vpraša delavca h kateri narodnosti pripada, temveč zahteva od njega čim cenejše delo.

V tovarni kjer so bili organizirani delavci ene narodnosti, bi bil ravno vsak boj nemogoč, kakor tam kjer bi se organizirali po verah.

Navedeno naj bo v dokaz, da niti ena niti druga organizacija, pa če bi imela še tako resen namen, delavstvu ne more ničesar koristiti. Zadržne čase se snuje ena organizacija pod imenom

Samostojna strokovna delavska unija (S. D. U.)

Programa nima, le v letakih, ki jih med delavstvo razpošilja obljubuje, da bo „izvojevala delavstvu tista prava, katera res **neobhodno** potrebuje za svoje življenje.“

Ta „Unija“ je torej pripravljena pomagati onim delavcem, ki jedo le enkrat na dan, da bodo jedli odslej lahko dvakrat, ker to „res neobhodno potrebujejo“, za svoje življenje. V letaku ni govora o tem, da je krivica, če eden dela in gara — pri tem pa strada, dočim drugi ne dela, pa ima vsega v izobilju. Razvidno je, da priznava kapitalističen družabni red, obljubuje le, da bo pomagala priboriti kako drobtinico, sicer pa naj ostane vse pri starem.

Svetovno gospodarstvo in svetovna politika.

Imperijalizem je v svetovni vojni dveh imperijalistov, one severne — in one srednje Evropske velesile, za pravico na svetovnem trgu. In z zmago enega dela, je bila zmaga v splošnem odločena. Z vojno nismo dosegli svobodnega prometa, svobodne meje in svobodno trgovino. Nasprotno, zaščitne carine v vseh državah in direktno prepoved za uvoz tujega blaga mnogokrat tudi ljudi. Namesto svobode vseh narodov, imamo prvič v zgodovini fakt takega načina, da so celi narodi vrženi v suženjstvo drugim narodom, in sicer s tem, da morajo ti narodi skozi eno celo človeško dobo milijarde nabirati in plačevati. Ta zmaga imperijalizma, pred katero stojimo in katerega moramo navsezadnje pripoznati kot dejstvo, pomenja za naš problem **nastopno**.

Svetovno gospodarstvo je svobodna izmenjava po celem svetu. Svetovno gospodarstvo pomeni svobodno gibanje kapitala, ki se povsod nastaja, svobodno gibanje oseb, katerim je dana možnost uila izseljevanje, izednačenje mezd, cen, profitov, z eno besedo: izenačenje vseh ekonomskih dejstev življenja. To je svetovno gospodarstvo v njenem starem pojmu, in sedaj vidimo, da je to svetovno gospodarstvo razdrapano, da se ne more svobodno razvijati, zaradi svetovne politike. Svetovna politika deli svet v velike in male nacionalne države, ki se ena od druge razlikuje, od kojih ima vsaka svoj denar, svoj življenjski obstoj, svoje mezde, svoje cene — čisto nasprotno temu, za kar smo imeli svobodno svetovno gospodarstvo.

Tako, da je danes veliko nasprotje med svetovno politiko in svetovnim gospodarstvom. Svetovna gospodarska dejstva silijo v to, da se vse meje odstranijo, da se povsod preoblije in pomanjka-

nje, bogastvo in siromaštvo izenači, da se da možnost delavnim silam, da se na vse strani raztekajo. Svetovna politika pomeni popolno razkosanje in razdelitev sveta, v posamezne gospodarske dele, ki so, kakor pridikovci napram velikanom, v popolni gospodarski odvisnosti, od velesil. Izgleda, da je svetovna vojna tokrat hotela dovesti do resnično konočno veljavno razdelitev sveta, v kapitalistične vladne dele. Pri temu je pa konstatirati eno nasprotje, nasprotje, ki je očitno: Vojna je bila, kakor rečeno podvzeta za osvobojenje malih narodov in izgleda, da so vsi mali narodi dobili svoje države. One imajo svojo državno samostojnost, in se valijo v pijanosti politične svobode. Ampak obenem pa naznanjajo zakoni svetovne ekonomije, da pomenja ta malodržavna politična svoboda, največjo odvisnost in nesamostojnost, in da je bila ideja ustvarjanje malih držav, ideja imperijalističnih velesil, da dovedejo svoj imperijalizem na svetu do zmage.

Delavec primerjal programe nasprotnih, s čij z našim, bo brez, da bi mu kr varjal, prišel tja kamor spada. Naš am je jasen: Odločuje naj delo. Kde dela, naj ne je.

Napad na 8 urni delavnik.

Napad za napadom izvaja reakcija na delavske težko priborjene državljanske in socialne pravice. V vseh socialnih vprašanjih se poslužuje reakcija najhujše diktature.

Zadnje dni pa je zakonodajni odbor v Beogradu razpravljaj o delavnem času in sprejel uredbo, s katero se hoče maksimirati delavni čas na 9 in 10 ur. Ne čudimo se takim uredbam, ker vemo, da nimajo naši krmilarji nikakega pojma o socialni zakonodaji.

V vseh naprednih zapadnih državah se je 8 urni delavnik zakonito uveljavil, pri nas pa se hoče vpeljati 9 in 10 urno delo, ki bi ne bilo v korist državi, temveč kapitalistom, ki bi imeli s tem delavstvo še hujše v svojih šapah.

8 urno temeljito delo dokaj izčrpa moči delavca. K blagostanju države spada, da se delavstvo zdravstveno okrepi, ter da se izobražuje. Pri 8 urnem delavniku je delavcu mogoče, da poskrbi za svoje zdravje in svojo družino, da se strokovno in splošno izobražuje, pri 10 urnem delavniku pa se mu več ali manj odvzema ta možnost.

Pri ukinitvi 8 urnega delavnika preti tudi velika brezposelnost. S podaljšanjem delavnega časa bodo delodajalci rabili manj delavnih moči, kar bo seveda njim v prid, delavstvo pa se bo pognalo v še večjo bedo in pomanjkanje. Ali naj bo to v dobro države? Draginja, ki vsled verižništva in umazanih spekulacij vedno in vedno narašča, bo tirala delavstvo in njih družine v obup, kar bo izzvalo notranje nemire, ki bodo škodovali le ugledu države.

Smešno je nadalje mnenje, katerega kapitalisti v boju zoper 8 urni delavnik pogrevajo, češ, dvignila se bo produkcija in valuta. Kapitalisti sicer sami ne verujejo svojim dokazovanjem, ker vedo, da je zadostna hiperprodukcija mogoča tudi pri 8 urnem delavniku in da je vzrok

slabi valuti le njih verižništvo in špekulacije.

Z ukinjenjem 8 urnega delavnika hoče kapitalizem prisiliti delavstvo, da bi se slepo podvrglo njegovemu izkoriščanju, ker bi bilo brezposelno delavstvo prisiljeno vsled bede in revščine sprejemati delo pod še tako neugodnimi pogoji.

Ukinjenje 8 urnega dela je le atentat kapitalizma na delavne sloje, vsled česar mora delavstvo najodločnejše odklanjati vsako čez 8 urno delo in stopiti v strnjeno fronto, da prepreči to nakano.

Značilno pa je, kako je posl. g. Jos. Drofenik (SKS) med drugim utemeljeval ukinitve 8 urnega delavnika v seji zakonodajnega odbora. „Slov. Narod“ z dne 8. decembra t. l. prinaša njegovo izvajanje. G. posl. Drofenik je vzel kot primer uboj v Celju, katerega je izvršil neki delavec vsled premajhnega zaslužka. Koncem tega primera pravi, da je zakon o 8 urnem delavniku kriv tega uboja.

Kako napačno je Vaše zatrjevanje, g. poslanec! Uboja ni kriv zakon o 8 urnem delavniku, ampak izkoriščanje in zloraba kapitalizma. Ali nima delavec pravice zahtevati od svojega delodajalca toliko plače, da more preživljati svojo družino? Ali mora biti delavec suženj dveh ali treh kapitalistov, izmed katerih vsak ga izkorišča? Delavec mora zaslužiti v svoji službi toliko, da se lahko preživlja. In ako mu kapitalist za 8 urno delo ne da zadostnega zaslužka, ga mu tudi za 9 in 10 urno delo ne bo dal.

Gospodje državni krmilarji, ne zaganjajte se vedno v delavstvo in ne skušajte njegove že itak preveč kosmate potrpežljivosti. Narod vas je postavil, da ga ščitite napram kapitalizmu, Vaše delo pa je ravno nasprotno. Poglejte enkrat delo kapitalizma, potem pa ne bodete nikdar trgali težko priborjenih pravic delavstva.

Pozivljamo pa vse merodajne faktorje, da ne kršijo 8 urnega delavnega časa, kar je za državo brez koristi, pač pa delujejo na to, da se bo celo zakonskim potom uveljavil, kar bo v prid državi in delavstvu.

Širite list „DELAVEC“

Splošna karakteristika našega svetovnega gospodarstva je: nasprotje med svetovno politiko in svetovno ekonomijo. Vse človeštvo trpi pod tem, da je postal svet za toliko siromašnejši na imetju. Vojna je veliko razrušila, ampak samo to ni vse. Mnogo hujše je, da se je za svetovno gospodarstvo zrušil cel del zemlje. To je ruska zemlja, ki je imela pred vojno 180 milijonov prebivalstva, ki je čisto izostala iz svetovnega gospodarstva, radi svetovne politike držav, ki so zmagale. K temu zrušenemu delu zemlje moramo prišteti še 60 milijonov Nemcev, 50 milijonov nekdanjih Avstrijcev in Madžarov, Turki in tako dalje, ki so v svetovni vojni podlegli, in radi mirovnih pogojev prišli v položaj, da na svetovnem trgu ne morejo kupovati. Teh tristo milijonov ljudi je produciralo, sedaj pa 180 milijonov nekdanje Rusije za svetovno gospodarstvo ne producira več, ali pa samo še v zmanjšani meri. S tem odpada velika množina surovin, kakor nafta (petrolej), predivo itd. in pred vsem, danes tako potrebne ladje z žitom, iz Ode-se in Rige. Svet je postal siromašnejši na surovinah in živilih. To še ni doprinešeno in tako je svetovno gospodarstvo razdrapano.

Zopetna vpostavitve narodnega gospodarstva v posameznih državah je odvisna od stabilizacije narodnega gospodarstva Evrope. Svet toliko časa ne bode okrevaj, dokler ne bode Nemčija na eni, in Rusija na drugi strani zopet polnovredno sodelovale v svetovnem gospodarstvu. Ta izstoj je za one v srednji in severni Evropi z novo produkcijo izpopolnjen. V južni Ameriki, v severozapadni Indiji, v vseh kolonijah, specijelno na Japonskem, se je ta poizkus z uspehom podvzel, in sicer produkcijo, ki je bila v Evropi, ki je bila radi vojne prekinjena — nadomestiti. Tako, da danes češki stekleni izdelki nimajo več pot v Indijo in na vzhod, da vžigalni izdelki bivše Avstro-Ogrske, ki so bili isto tja izvažani, ne najdejo več odjemalcev. Japonska jih je pregnala. Ravno tako je Japonska, produkcijo svile in konfekcije svile, iz zapadne Azije pregnala. Z eno besedo, vse kaže, da zunanja industrija grozi, industrijo v Evropi v največji meri nadomestiti.

K temu pridejo še druge stvari, ki jih doprinaša politika in ki so še usodnejše. K temu spadajo predvsem vse mirovne pogodbe, z njenimi vojnimi odškodninami. V svetovni zgodovini je pr-

Izkovinarske organizacije.

Celje. Podružnica v Celju je na svojem shodu dne 24. novembra t. l. sklenila zvišati prispevke in sicer: I. razred od K 6 na K 10 tedensko, II. razred od K 4 na K 6 tedensko, III. razred od K 3 na K 4 tedensko.

Ta povišek je namenjen v obrambni (stavkovni) fond in ostane za enkrat depoziran pri podružnici.

Delavska zbornica. Iz naše organizacije so imenovani naslednji sodrugi v „Delavsko zbornico“: Jeram Jurij Jese-nice-Fužine, Poderschan Vincenc Muta, Močnik Luka Guštanj.

Mandata za Ljubljano in Celje nista bila od vlade priznana. Omenjene člane opozarjamo, naj se čim bolj seznanijo z delavskimi vprašanji.

Mezdno gibanje se je izvedlo v „Državni protezni delavnici“ v Ljubljani, kjer so dosegli delavci 10% povišanja.

Kovina-Tezno pri Mariboru. Mezdno gibanje je končalo s precejšnjim uspehom. Na dosedanje razmeroma zelo nizke plače so delavci dosegli približno 30% zboljšanja.

Tovarna kola. Tezno pri Mariboru. Mezdno gibanje je izpadlo kakor pri „Kovini“.

Delavstvo Državne cinkarne v Celju se istotako nahaja v mezdnem gibanju. Dosedanje plače je smatrati za napitnino. Tajništvo O. D. K. se je radi tega še enkrat obrnilo na Pokrajinsko upravo v Ljubljani.

Tajništvo O. D. K.

Store. Vsled odpotovanja s. Krajnc, predsednika podružnice kovinarjev v Štorkrah je prevzel predsedstvo s 1. novembrom t. l. s. E. Čehovin.

Lesni delavci.

Loka pri Žusmu. Dne 3. decembra se je vršila mezdna razprava v tovarni kopit, Loka pri Žusmu. Navzoči so bili: ravnatelj tovarne g. Franc Seiner, vladni komisar g. dr. Anton Mrak, tajnik osrednjega društva les. del. s. Bradeško ter več delavskih zaupnikov. Po daljši razpravi se je prišlo do zaključka, da se poviša dose-

vikrat slučaj, da je 60 milijonski narod, kakor nemški, obsojen skozi več nego eno človeško dobo, plačevati milijarde v zlatu, zmagovalcem. To zlato, in te vrednosti, ne rastejo med koprivami. Taka plačevanja značijo, da jih mora delavni razred prizadetih držav prigarati. Vsak delavec mora od svojega zaslužka odati 28% antanti za reparacijski dolg, to se pravi, da ima samo tri dni zase in četrtega pa mora delati za antanto. To žalostno razmerje je največja razdrtija svetovnega gospodarstva.

Nemčija naj plačuje milijarde na vrednosti. To sta dve poti. Nemčija plača v zlatu ali pa v blagu. Ako plača Nemčija v blagu, napravi s tem delavstvo v zapadnih državah brezposelno, ako pa plača v zlatu, pa rastejo nekatere valute in druge zopet padajo; trgovina zastoji in v državah, ki so v svetovni vojni zmagale, postanejo delavci brezposelni. Ako pa plača z direktnim delom, pa zopet ne dobijo francoski, angleški in belgijski delavci to delo in so potemtakem zopet brezposelni. In ta razdrapanost naj traja eno celo človeško dobo? To naj bi pomenilo, da gospodarstvo zmagovalcev ravnotako ne more priti v red, kakor ono premaganih.

danja mezda vsem profesionalistom za 20%, ostalemu delavstvu pa za 15%. Delavstvo, naj se zaveda, da se je uspeh dosegel le potom organizacije, skrbi naj, da bo še nadalje vladala solidarnost med njimi, in da bo organizirano vse delavstvo tamkajšnjega okraja, ker le potem bo omogočeno delo.

V Slov. Bistrici se je vršil dne 4. decembra dobro obiskan shod, na katerem je poročal sodr. Bradeško, tajnik Osrednjega društva lesnih delavcev, o pomenu strokovne organizacije in dokazal navzočim, da je delavska zmaga mogoča le v enotni strokovni organizaciji. Pozival jih je, da je treba delavcu, če se hoče izobraziti tudi čtiva, zato naj pridno sega po delavskih listih. Nadalje se mora zanimati za delavske pravice, ker le če bo delavec sam kaj znal in vedel se bo otresel kapitalističnega jarma. Zatorej sodrugi na delo!

Tržič. Dne 4. decembra so se zbrali v dvorani delavskega doma v Tržiču lesni delavci, da si ustanove svojo stanovsko organizacijo. Na zborovanju sta poročala ss. Dermastja in Vehovec. Navzočim sta razložila pomen strokovnih organizacij ter opisala delo, katero še čaka delavca predno pride do svojih pravic. Nadalje sta jih pozivljala, da naj skrbijo, da se jim pridružijo vsi ostali delavci tamkajšnje okolice. Na delo! V boj za zmago!

Markovec. Dne 28. novembra so se vršila pogajanja pri podjetju Fr. Žagar v Markovcu. Firmo je zastopal g. šef filmlak, Pokrajinsko upravo delavski odsek komisar dr. Skubic, Osrednje društvo les. del. sodr. Bradeško ter delavski zaupniki z Milanovrha. Podcerkve in Markovca. Po daljši debati je prišlo do zaključka, da se plače delavstvu na Milanovemvrhu povišajo za 30% in odpravi aprovizacijo, delavcem na Markovcu in Podcerkvi pa za 20%. Vse ostale točke s prejšnje pogodbe ostanejo še nadalje v veljavi.

Načelstvo ljubljanskih mizarških pomočnikov opozarja svoje člane, da vsak izvrši po en dobiček iz lesa za Silvestrovo veselico. Kakor je naša dolžnost, da podpiramo obbolele ali onemogle člane, ter po umrlih članih zaostale vdove in sirote, tako je tudi vaša dolžnost, nam pomagati, da potem lepe prireditve in bogatega srečolova pridemo do čim večjega podpornega sklada. Če je kdo iz tehtnih vzrokov zadržan, da ne more napraviti dobitka iz lesa, pa naj svojo dolžnost opravi tako, da preskrbi kak drug dobiček. Prosi se, da se vsi izgotovljeni predmeti, kakor tudi druga darila namenjena za dobitke, prinesejo od 26. do 29. t. m. zvečer v društveno pisarno, Šelenburgova ulica 6/II. — Tajnik.

Vabilo. Kdor se hoče ob koncu starega in pričetku novega leta prav prijetno zabavati, naj se udeleži »Silvestrovega večera«, ki ga priredi društvo ljubljanskih mizarjev, dne 31. t. m. ob 8. uri zvečer v hotelu Tivoli (Švicariji). Spored bo jako zanimiv. Kdor pa hoče še enkrat in sicer zadnjič v tem letu poskusiti svojo srečo, ta naj se posluži na veselici srečolova. Dobitki so namreč sami krasni mizarški izdelki, prav pripravi za novoletna darila. Po končanem sporedu je ples. Ker je čisti dobiček namenjen skladu za onemogle člane, ter po umrlih članih zaostale vdove in sirote, zato vabi na prav številno udeležbo — Odbor.

Tem potom se najtopleje zahvaljujem vsem mizarjem pri Stavbinski družbi, ki so mi darovali 1240 K kot posmrtnino po mojem umrlem možu, nabrano po sodrugu Dolničarju, Terezija Sive.

Usnjarska stroka.

Predrznost industrijske zveze.

Delavstvo usnjarskih tovarnen je vložilo zahteve, ker so plače delavstva razmeroma nizke in je v zadnjem času draginja silno narasla. Industrijska zveza pa je pogajanja odbila, češ da cene usnjarskim izdelkom padajo ter da delavstvo tovarnen poviška ni zahtevalo in da je s tačasnimi mezdami zadovoljno.

Ta trditev je pa izmišljena, ker nedavno so se zvišale cene usnjarskim izdelkom za 35 K pri kil. in te dni zopet za manjši znesek. Organizacija je vložila naslednje zahteve: 50% poviška na dosedanje plače. Ljubljansko usnjarsko delavstvo in delavstvo v Radečah naj prejme toliko več, da doseže plačo, katero imajo delavci v Mariboru, Šoštanju, da se plače izednačijo.

2. Delavstvu naj se plača dopust in sicer po enem letu službovanja do treh let 8 dni, čez 3 leta pa 14 dni. 3. Plačani praznik razven dosedanjih še binkoštni pondeljek, novo leto in 26. december. Poleg tega je zahtevalo delavstvo tudi še nekaj drugih ugodnosti.

Čudno je naziranje Zveze industrijev, ko misli, da mora delavstvo samo udreti pred vrata industrijske gospode in zahtevati to, kar neobhodno potrebuje za svoje življenje. Delavstvo ima za to svoje organizacije, ki ga zastopajo.

Vse delavstvo usnjarske stroke naj se zaveda, da je Zveza industrijev tudi zveza kapitalistov, ki izžema delavske sloje. Potom svoje organizacije naj zavednim in smotrenim bojem pribori svoje pravice in pokaže kapitalistični gospodi, da je delavec tudi človek, ki mora živeti, ker bi sicer gospoda kmalu pomrla lakote.

Kranj. Na občnem zboru podružnice čevljarjev se je izvolil naslednji odbor: predsednik s. Podgornik Ludvik, namestnik s. Grašic Ivan; tajnik s. Car Stanislav, namestnik s. Zupan Klemen; blagajnik s. Grašic Ignac, namestnik s. Šiler Anton; odborniki ss. Kavčič Ivan, Bradaška Anton, Kunstelj Mihael, Blaznik Alojzij. Nadzorstvo s. Finžgar Franc in s. Turk Alojzij. — Podružnica se dobro razvija in šteje sedaj preko 40 članov. Sodrugi naj se zavedajo, da je strokovna organizacija orožje delavstva napram kapitalizmu in naj delajo na to, da vse čevljarske pomočnike privedejo v svojo organizacijo. — Tudi usnjarsko delavstvo se je pričelo vzbujati in zopet so se oprijeli svoje organizacije. Število članov dnevno narašča. Prihodnjič bomo poročali kaj več.

Kranj. Čevljarski pomočniki združeni v podružnici čevljarjev se nahajajo v mezdnem gibanju. Dokler gibanje ni končano, naj nihče ne išče v Kranju dela.

Mezdno gibanje usnjarjev v Slovenjgradu. Dne 31. oktobra t. l. so se predložile nove zahteve tukajšnjega usnjarskega delavstva podjetniku g. Pototschniggu, a on je iste zavrnil, češ, da mu ne ugajajo. Nato so se predložile zahteve oddelku za socialno skrb, da isti razpiše pogajanje. Dne 13. decembra t. l. se je vršilo pogajanje pod vodstvom g. dr. Mraka, kot zastopnika socialnega skrbstva, ter sodr. Krajcerja, kot zastopnika delavstva. Čeprav se je g. Pototschnigg jokal nad svojim obratom radi pomanjkanja vode, ter še imel poleg tega razne izgovore, se je doseglo vendarle 45% poviška plač. — Zvečer istega dne se je vršilo v gostilni sodruga Eisinger zborovanje, katerega se je članstvo polnošte-

vilno udeležilo, pri katerem je sodrug Krajcer razložil in pojasnil važnost in pomen naših strokovnih organizacij. Pojasnil je tudi zločin demokratske stranke, katera nam je hotela odvzeti socialno ministrstvo ter velik pomen istega. S tem se je utrdilo slovenjgriško delavstvo v svoji organizaciji tako trdno, da je pripravljeno ustaviti se vsakemu viharju in navalu, naj bi bil še tako silen.

Tobačno delavstvo.

Mezdni boj tobačnega delavstva.

Kakor znano je tobačno delavstvo že meseca septembra t. l. vložilo spomenico za zvišanje plače. Naša organizacija tobačnega delavstva je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da se položaj delavstva izboljša. Odposlala je tudi delegata v Belgrad, ki je imel nalogo, da izposluje pri bratskem »Savezu monopolskih delavcev« solidarno pomoč. »Savez« je pomoč obljubil, ter odposlal svoje zastopnike, ki so šli z našim odposlancem k monopolski upravi, ter k ministrstvu financ, kjer so razložili obupen položaj tobačnega delavstva. Povedali so, da so pripravljeni na najodločnejšo borbo, če se položaj delavstva ne bo predručal.

Gospoda se je sicer te grožnje nekoliko ustrašila, vendar je privolila v tako malenkostno izboljšanje, s katerim se pod nobenim pogojem ne moremo zadovoljiti.

Naše plače se morajo izenačiti z plačami monopolskih delavcev po drugih krajih, kajti draginja pri nas je skoro enaka kot drugod. Treba bo, da stopimo s »Savezom monopolcev« v čim močnejši stik, ter izvedemo to upravičeno zahtevo. Posamezne tovarne ne bodo mogle doseči od monopolne uprave nobenih uspehov, zato je nujno potrebno, da z ostalimi enotno nastopamo. Proti enotnemu gospodarju, mora delavstvo enotno nastopati. Naše delavstvo naj se organizira, ter na ta boj pripravi, ker to povišanje ne more nikogar zadovoljiti.

Monopolski delavci v enotno organizacijo to je predpogoj nadaljnjega dela.

Kemični delavci.

Delavstvo združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode je pri pogajanju, ki se je vršilo dne 10. decembra t. l. v delavskem odseku oddelka za socialno skrb v Ljubljani doseglo naslednji uspeh: 1. Mladoletnim delavcem v vseh obratih se zviša dosedanja plača za 12 K, ženskim delovnim močem v vseh obratih pri lažjem delu za 15 K, ženskim delovnim močem pri rezalnem stroju pri delilnem stroju (Teilungsmaschine), pri stroju za poprečno rezanje (Querschneidmaschine), pri stroju za lepenko, preštevalkam papirja, za 16 K, v vseh obratih nekvalificiranim delavcem za 17 K, v vseh obratih kvalificiranim delavcem pa v vseh obratih za 20 K — dnevno. Delavcem, ki delajo na akord, se zviša plača sorazmerno s tem poviškom. 2. Strežniki pri generatorjih in motorjih se uvrste v kategorijo pomagačev pri kalandrih. 3. Vsem mazačem transmisij, kuharjem celuloze ter izdelovalcem celuloznega luga se napravljajo po potrebi vrhinja službena obleka iz klobučevine. 4. Prošnja delavstva za primerno novoletno nagrado se predloži predsedstvu d. d. s predlogom, da se ji ugodí. 5. Pri sprejemanju novih delavskih moči bo podjetje upoštevalo želje zaposlenega delavstva. 6. Delavstvu v Goričanih se da na razpolago primerno zavetišče za odmor in shrambo orodja. 7. Gle-

de odškodnine za orodje mlazarjem bo vodstvo zadevo preiskalo in odločilo, kakor je bilo pogojeno. 8. Povišek plače velja od 15. novembra 1921 dalje, izplača pa se dne 17. decembra 1921. 9. Vse ostale ugodnosti iz prejšnjih pogodb ostanejo še nadalje v veljavi.

Razno.

Poročilo iz celjske okrožne strokovne komisije. Zapisnik seje z dne 6. XII. 1921. Predsednik s. Hrastnik, navzočih 8 članov komisije. 1. Mandati onih članov, ki so več kakor 3krat neopravičeno izostali se razveljavijo; to so: Cvetko Ivan, Zidanmost, Kisovar Leopold, Polzela, Kokalj Viktor, Laško, Reiniš Alojzij, Celje, Verbnik, Celje. Za stavbinsko stroko se vpiše ta Lebič in za živ. stroko Plahuta. 2. Stavkovni fond se naj vpelje tako, kakor ga je kovinarska organizacija že upeljala. Sprejeto. 3. Za pisalni stroj bodo vse podružnice po svoji finančni zmožnosti prispevale in takoj izvedle. Okrožnice se naj vrnejo. 4. Poročilo tajništva se vzame na znanje. Prihodnja seja se bode vršila po potrebi. — Tajništvo okrožne strokovne komisije v Celju.

Celje. Za stavkajoče zlatarje v Celju so darovali: Podružnica kovinarjev, tvrdke A. Westen 1567 K, zlatarji tvrdke Knez 180 K, kovinarji tvrdke I. Rebek 180 K, kovinarji v Štorah 187 K, kem. del. v Celju 132 K, kem. del. v Hrastniku 296 K, kem. del. v Zidanmostu 233 K, peki v Celju 150 K, Unija stavb. del. v Celju 178 K, rudarji v Hrastniku (Malo-vrh) 20 K; do sedaj skupaj 3123 K. Nabiralne pole nam še dolgujejo sledeče podružnice: rudarji v Trbovljah, rudarji v Velenju, rudarji v Zabukovici, usnjariji v Šoštanju, usnjariji v Radečah, kem. del. v Ljubljani, kem. del. v Radečah, Eisinger v Slovenski Gradcu. Pozivljamo tem potom vse navedene podružnice, da nam pole čimprej vrnejo v svrhu obračuna. — Tajništvo okrožne strokovne komisije v Celju.

Silvestrov večer v gostilni »Zeleni travnik« v Celju priredi Krajevna organizacija Jug. soc. dem. stranke dne 31. decembra 1921. Začetek ob 7. uri zvečer. Na sporedu je ples, petje delavskega pevskega zbora »Naprej«, srečolov, šaljiva pošta, i. t. d. Svirala bo dobroznana železničarska godba Celje. Ker je čisti dobiček določen v najpotrebnejše svrhe, se priporoča k obilni udeležbi — Odbor.

Smrtna nesreča v Štorah. Smrtno je ponesrečil dne 19. novembra t. l. v va-ljarni v Štorah Alojzij Abular, ker ni bil stroj dovolj zavarovan. Krivda leži povsem na ravnateljstvu, ki se za varnost delavstva popolnoma nič ne briga, pač pa pridno preganja in zatira delavske zaup-nike. Neki predvaljar Š. B. se je izrazil proti nekaterim delavcem, da naj bi se ponesrečili še drugi — seveda smo tisti, ki ne trobijo v njegov klerikalni rog. Po-zivljamo vsled tega Obrtno nadzorništvo, da izvede v tovarni revizijo, da se ne bodo nesreče ponavljale.

Črna. Člani Unije slov. rudarjev, ki so zaostali s prispevki, se v njihovem in-teresu opozarjajo, da iste do 31. t. m. za-nesljivo poravnajo, sicer se njih članstvo črta. — Da se enkrat za vselej odpravi nered, se tem potom članom vseh naših organizacij naznanja, da se bodo od 1. I. 1922 vsi prispevki pobirali vsako nedeljo od 9 do 12 ure dop. v društveni sobi, Ličje kons. društva za Slov., kjer naj svoje prispevke redno plačujejo. Med tem ča-som se bo istotam uradovalo tudi v vseh drugih zadevah. Toliko v vednost in ravnanje.

Zahvale.

Zahvala. Vsem rudarjem in paznikom Štore, ki so nama nabrali v času najine bolezni znesek prvi 564 kron in drugi 202 krone. Izrekava najpriskrnejšo zahvalo. — Sivka Jernej, Haler Anton.

Zahvala. Podpisani se najtopeje zah-valjujem vsem sodrugom in sodružicam iz Cementne tovarne v Zidanemmostu ki so mi v času moje bolezni nabrali in po-darili nabrani znesek 514 K. Ivan Košec.

Zahvala. Podpisana se prisrčno zah-valjujem vsem delavcem in delavkam ša-motne tovarne v Štorah za nabrano svoto 420 K, katero so mi darovali v času moje bolezni. Zahvaljujem se tudi g. Pertina-ču in njegovi soprog, kakor tudi g. ravnateljstvu tovarne. — Ana Čehun, delavka tovarne Pertinač Štore.

Zahvala. Podpisani se najtopeje zah-valjujem vsem sodrugom kovinarjem v Štorah za podnoro v znesku 264 K ob ča-su moje mučne bolezni. — Anton Zupanc.

Preklíc. Podpisani Ivan Schlattauer preklicujem vse žaljivke in dolžitve, kate-re sem izustil napram s. Juriju Arh in Josipu Poteš in se jima zahvaljujem, da

sta odstopila od sodnijskega postopanja. — Ivan Schattauer, Štore pri Celju.

Antiseptično, čisteče, osvežujoče, oživiljujoče in krepkujoče deluje lekar-narja Fellerja prijetno dišeči „Elsaluid“, mnogo močnejši in boljši kakor franco-sko žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa, kakor tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, skoz 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1 specialno steklenico z zamotom in pošt-nino za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 334, Hrvaško.

de

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN FOKAN
Tiska „Umeteljska tiskarna“ v Ljubljani.

LEPOTA

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi ra umno nego lepote do-seči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh de-žel sveta za lekarnarja Fellerja:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfinije „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštino 98 K.

„ELSA“ OBRABNA POMADA odstrani vsako nečistočo kože, solne poge, zap. dence, nabore, i. t. d., na-razo kožo mehko rožnato belo in čisto; 2 porcelanasta lon-čka z zamotom in poštino 52 K.

„ELSA“ TANGOVINA POMADA ZA RAST LAS krepki kožo glave, preprečuje izpada-nje lomlj. nje in cepanje las, zaprečuje prhut, pre-rano osivlost i. t. d. 2 porcelanasta lončka z zamo-tom in poštino 52 K.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 ko-sov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.

RAZNO: Lilijno mleko 15 K; B komaz 8 K; naj-finejši Hega-puder D. Klugera v velikih original-nih škatuljah 30 K; najfinejši Hega zobni prašek v patent škatljah 30 K; puder za gospe v vrečicah 5 K; zobni prašek v škatljah 7 K; v vrečicah 5 K; Sachet dišava za perilo 8 K; Schampoo za lase 5 K; rumenilo 12 listov v 24 K; najfinejši pa fum po 40 in 50 K. Močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poština posebej računa.

EVGEN V. FELLER lekarnar, STUBICA donja Elsatrg št. 334 Hrvaško.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO - LJUBLJANA.

Poštni predal št. 13. — Poštni ček. rač. št. 10.532. — Telefon inter. št. 178. — Brzojavni naslov „Kodas Ljubljana“.

HRANILNI ODDELEK sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 1/2 %, večje vloge proti polletni od-povedi po 5 %.

Hranilne vloge sprejema osebno ali po položnicah centrala v Ljubljani ali pa po podružnicah: 6 v Ljubljani, dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Koroška Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kranjska Gora, Radeče, Celje, Štore, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rozatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna L., Črna II.

Sodrug, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Pristopnina K 10.—.

Član društva postane lahko vsaki

Delež K 200.—.

Pristopati se zamore v vseh gori imenovanih podružnicah.